

Projektinriktad kontroll i Norrbottens län 2013

Skadedjurskontroll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
INLEDNING.....	4
BAKGRUND.....	4
SYFTE	4
METOD OCH GENOMFÖRANDE	4
UPPFÖLJNING.....	4
LAGSTIFTNING.....	4
RESULTAT OCH DISKUSSION.....	5
BILAGA 1, CHECKLISTA	
BILAGA 2, BEDÖMNINGSGRUNDER	
BILAGA 3, INFORMATION OM SKADEDJUR	
BILAGA 4, CHECKLISTA KOMMUNSAMMANSTÄLLNING	

SAMMANFATTNING

Under år 2013 genomfördes ett länsomfattande PIK-projekt (projektinriktad kontroll) inom livsmedelsområdet i Norrbottens län. Syftet med projektet var att få en tydligare bild av huruvida lager, restauranger, caféer, butiker och skolkök har ändamålsenliga rutiner för att förebygga skadedjursangrepp, vilka kunskaper som finns angående smittspridning och olägenheter samt öka kunskapen bland verksamhetsutövarna.

I projektet deltog 10 kommuner vilka tillsammans inspekterade 130 verksamheter. Skadedjur påträffades vid 8 % av anläggningarna och spår av skadedjur fanns vid 5 % av anläggningarna. I 30 % av anläggningarna slöt inte väggar, portar och dörrar tätt.

47 % av anläggningarna hade avtal med ett företag inom skadedjurskontroll och sanering.

I 12 % av anläggningarna hanterades avfall på ett sätt så att skadedjur och skadeinsekter kunde få tillgång till det. 32 % av anläggningarna hade brister i sin utomhusmiljö.

I de flesta fall där uteservering förekom (51 av 53 stycken anläggningar) fanns rutiner för att så fort som möjligt plocka undan efter kunderna eller se till att de gör det själva.

82 % av verksamhetsutövarna kände till att det fanns smittspridningsrisker med skadedjur.

I händelse av påträffande av skadedjur i en anläggning så sa de allra flesta verksamhetsutövarna att de skulle kontakta ett bekämpningsföretag eller fastighetsägaren. Är det en anställd som upptäcker skadedjuren så ringer de ibland chefen som får vidta åtgärder. Flera har även svarat att de själva försöker lösa problemet och om detta inte går så kontaktas en skadedjursfirma.

De allra flesta anser att skadedjursituationen är bra och att risken för skadedjursangrepp är liten. Troligen har mycket få av livsmedelsföretagarna gjort någon djupare undersökning av skadedjursituationen. Flera har inte funderat över skadedjur alls och några sa att skadedjur säkert finns men de har inte påträffats.

INLEDNING

Bakgrund

Vid Norrbottens länsträff för livsmedelsinspektörer hösten 2012 presenterades ett förslag om att 2013 års PIK-projekt skulle handla om kontroll av skadedjur. En arbetsgrupp bestående av inspektörer från Gällivare, Kiruna och Jokkmokks kommuner drog upp riktlinjerna för projektet, tog fram en arbetsbeskrivning, checklista, informationsblad och sammanställde resultatet i en rapport. Från Gällivare kommun deltog Börje Nilsson och Helena Olofsson, från Kiruna kommun deltog Göran Sandman, Sarah Mikkelsen och Helena Söderlund och från Jokkmokks kommun deltog Anna Stenberg och Elisabet Aronsson.

Områden kring friliggande livsmedelslokaler såsom livsmedelslager, varumottagning till restauranger och butiker eller skolkök, har stundvis problem med nedskräpning och sophantering. Andra orsaker till att skadedjur etablerar sig kan vara att uteserveringar som inte dukas av tillräckligt snabbt. Problemen kan leda till att skadedjur som insekter, råttor, möss och fåglar blir vanligt förekommande. Nedskräpningen kan även bidra till de skadedjursproblem som finns i området. Mot bakgrund av detta så fokuseras därför på skadedjursförekomst och på granskning av livsmedelsföretagens rutiner för att förebygga och åtgärda skadedjursproblem. Kontrollen utförs med hjälp av en särskild checklista, bilaga 1. En bilaga med bedömningsgrunder och stödfrågor inför kontrollbesöket återfinns i bilaga 2.

Syfte

Att genom detta projekt få en tydligare bild av huruvida lager, restauranger, caféer, butiker och ev. skolkök har ändamålsenliga rutiner för att förebygga skadedjursangrepp samt vilka kunskaper som finns angående smittspridning och olägenheter. Vidare att öka kunskapen bland verksamhetsutövarna, sprida information om skadedjur i samband med inspektionerna, se bilaga 3, informationsfolder.

Metod och genomförande

Fältfasen genomfördes under april till juli 2013. Följande kommuner deltog: Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala och Piteå. Det rekommenderades att varje kommun kontrollerade minst totalt fem restauranger (gärna med uteservering), butiker (stormarknad) och skolkök/serveringar.

Uppföljning

Uppföljning av eventuell bristande efterlevnad görs utanför projektiden och ingår inte i redovisningen av själva projektet.

Lagstiftning

Se sista sidan i bilaga 2.

RESULTAT OCH DISKUSSION

130 stycken verksamheter besöktes (se tabell 1). Eftersom vissa frågor inte var aktuella för alla verksamheter eller svåra att besvara så erhöles inte ett ja eller ett nej för alla verksamheter på alla frågor.

Tabell 1. Antal verksamheter som svarat ja/nej för respektive fråga.

Frågeställning	Ja	Nej	Ej aktuellt/Vet ej
1. Såg du skadedjur i lokalen eller direkt anslutning till den?	11 (8%)	119 (92%)	
2. Finns det synliga spår av skadedjur?	6 (5%)	123 (95%)	1 (1%)
3. Sluter väggar, portar, fönster och dörrar tätt?	91 (70%)	39 (30%)	
4. Finns det avtal med någon skadedjursanerare?	61 (47%)	61 (47%)	8 (6%)
5. Hanteras avfall på ett sådant sätt att skadedjur och skadeinsekter inte får tillgång till det?	112 (86%)	16 (12%)	2 (2%)
6. Är utomhusmiljön runt anläggningens byggnader anpassad för att hindra förekomst av skadedjur?	86 (66%)	41 (32%)	3 (2%)
7. Finns rutin för avdukning av uteservering?	51 (39%)	2 (2%)	77 (59%)
8. Uppmanas kunderna aktivt att inte mata in fåglar m.m.?	15 (12%)	25 (19%)	90 (69%)
9. Känner du till att det finns smittspridnings risker med skadedjur ?	107 (82%)	15 (12%)	8 (6%)

Påträffade skadedjur

I 8 % av anläggningarna påträffades skadedjur. Myror fanns på fem anläggningar, flugor på två anläggningar, mottfjärilar på tre anläggningar och spindlar på en anläggning. På en anläggning (som har haft problem med fåglar) påträffades en fågel utanför varuintaget.

Spår av skadedjur

I 5 % av anläggningarna fanns spår av skadedjur. Musspillning fanns på en anläggning. Spår av mott på en anläggning. Skal från änger påträffades i ett torrförråd på en anläggning. På en anläggning med bristande rengöring fanns ömsade skinn i en maskin. Spindelnet fanns på två anläggningar.

Otäta väggar, portar och dörrar

I 30 % av anläggningarna sluter inte väggar, portar och dörrar tätt. Framst handlar det om dörrar/portar som inte är täta när de stängs, men även fönster och dörrar som hålls öppna för att släppa in kunder eller för vädring kan vara ett problem.

Skadedjursavtal

47 % av anläggningarna har avtal med ett företag inom skadedjurskontroll och sanering.

Brister i avfallshantering

I 12 % av anläggningarna hanteras avfall på ett sätt så att skadedjur och skadeinsekter kan få tillgång till det. Exempel är att lock till avfallskärl inte är stängda när de är överfulla, att avfallscontainers är öppna i närheten av byggnad/varuintag eller att avfallsrum saknar täta barriärer. Öppna förpackningar med utgångna livsmedel har även påträffats på golv i ett kylrum och frukt i lådor på en lastbrygga.

Brister i utomhusmiljö

32 % av anläggningarna har brister i sin utomhusmiljö. Bråte, lastpallar, vedförråd, containers m.m. fanns i närheten av varuintag, längs väggar och under lastbryggor. Oklippt gräs fanns runt byggnad och buskage fanns i nära anslutning till byggnader. Fasader hade ihåligheter med skrymslen och springor. En fågelfröautomat med spill fanns vid en anläggning. Företag fanns i bostadsmiljö.

Avdukningsrutiner

För 22 anläggningar rapporterades att uteservering saknades och resterande mörkertal saknar troligen också uteservering. I de flesta fall där uteservering förekommer (51 av 53 stycken anläggningar) finns rutiner för att så fort som möjligt plocka undan efter kunderna eller se till att de gör det själva.

Fågelmatningsrutiner

Däremot är det färre som uppmanar kunderna aktivt att inte mata fåglar (15 av 40 stycken anläggningar). Det låga antalet kan bero på att det inte är något problem med fåglar samt att personer endast säger till om de ser att det förekommer.

Smittspridningsrisker

82 % av verksamhetsutövarna känner till att det finns smittspridningsrisker med skadedjur. Denna siffra kan vara osäker eftersom den i vissa fall har ställts som en ledande fråga samt att verksamhetsutövarna inte har varit närvarande vid vissa besök. Många av inspektörerna har ställt lite lösa frågor kring ämnet och utifrån svaren försökt bilda en uppfattning om verksamhetsutövarens kunskaper. De flesta verksamhetsutövare verkar trots allt i någon mån vara medvetna om att skadedjur är förknippade med smittspridningsrisker. I några fall har det blivit ett nja (när de inte riktigt har vetat ifall de ska skriva ett ja eller nej).

Åtgärder vid skadedjursförekomst

I fall skadedjur påträffas i en anläggning så kontaktar de allra flesta ett bekämpningsföretag eller fastighetsägare. Är det en anställd som upptäcker skadedjuren så ringer de ibland chefen som får vidta åtgärder. Flera har även svarat att de själva försöker att lösa problemet och om detta inte går så kontaktas en skadedjursfirma. Följande åtgärder kan vidtas: avstanna produktion, stänga lokaler, googlar och kollar vad det är för något, försöka stänga in skadedjuret, jaga ut fågeln, utsättning av fällor, använda insektsspray, dödarflugor då de kommer in, städar/sanerar, försöka hitta källan till skadedjuret och leta var skadedjuret tar sig in. Enstaka gör ingenting alls (myror är väl inget problem de försvinner av sig själva). En anläggning ringer 112 och en anläggning ringer miljökontoret och en skadedjursfirma.

Upplevd skadedjurssituation

De allra flesta anser att skadedjurssituationen är bra och att risken för skadedjursangrepp är liten (även om vi som inspektörer inte alltid håller med). Att det finns en viss risk med skadedjur anser ändå flera. Några har haft problem med silverfiskar och myror. En anläggning som har haft fåglar inne tycker det har blivit bättre efter att fågelskrämma satts upp och skog bakom tagits bort. Råttor/möss, fåglar, förvildade katter, en hermelin, en bisamråtta och mygg har setts utomhus nära anläggningar. Under sommaren ökar uppmärksamheten hos en anläggning eftersom de har nära till naturen. Troligen har mycket få av livsmedelsföretagarna gjort någon djupare undersökning av skadedjurssituationen. Flera har inte funderat över skadedjur alls och några sa att skadedjur finns säkert men de har inte setts till.

Övriga kommentarer

”Om man letar tillräckligt mycket och länge kanske man skulle upptäcka skadedjur eller spår av skadedjur. Det är dock svårt att ta sig den tiden då det är mycket annat som också ska kontrolleras. Kanske tiden för kontrollen också är avgörande. Vi måste dock kontrollera när de öppnat verksamheten, eftersom vi kommer oanmälda.” Kommentar från inspektör.

”I vissa fall har skadedjur förekommit även om man vid det tillfället varken sett själva skadedjuren eller spår av dem. På en av anläggningarna fanns exempelvis silverfisk, ett problem som verksamhetsutövaren var väl medveten om och tillsammans med ett bekämpningsföretag övervakade. Inga silverfiskar eller spår kunde dock ses vid besöket.”
Kommentar från inspektör.

”Bra med ett sådant här besök, så blir man mer alert att ha koll på skadedjur också.”
Kommentar från verksamhetsutövare.

Bilaga 1

Checklista länsprojekt: Norrbottens län, skadedjurskontroll, 2013

Datum:.....

Handläggare:.....

Verksamhet:.....Obj.ID.....

Närvarande från företaget:.....

1. Såg du skadedjur i lokalen eller direkt anslutning till den?

Ja Nej

Vad:.....

2. Finns det synliga spår av skadedjur?

Ja Nej

Om ja, vad såg du (fjädrar, spillning, gnagmärken etc.).....

3. Sluter väggar, portar, fönster och dörrar tätt?

Ja Nej

4. Finns det avtal med någon skadedjurs- sanerare?

Ja Nej

5. Hanteras avfall på ett sådant sätt att skadedjur och skadeinsekter inte får tillgång till det? (separat förvarat, slutna behållare, hur länge blir det liggande)

Ja Nej

6. Är utomhusmiljön runt anläggningens byggnader anpassad för att hindra förekomst av skadedjur?

Ja Nej

Om nej, varför (buskar, bråte, pallar, containrar etc.).....

7. Finns rutin för avdukning av uteservering?

Ja Nej Ej aktuellt

8. Uppmanas kunderna aktivt att inte mata in fåglar m.m.??

Ja Nej Ej aktuellt

9. Känner verksamhetsutövaren till att det finns smittspridnings risker med skadedjur ?

Ja Nej

10. Vad gör verksamhetsutövaren ifall de får in skadedjur i lokalen?

11. Hur bedömer verksamhetsutövaren att skadedjursituationen är i området?

Svar, kommentarer fråga 10 och 11:

Bilaga 2

Bedömningsgrunder skadedjurs kontroll, Norrbottens län PIK projekt år 2013

Exempel på frågor, utöver checklistan:

- Hur kontrollerar ni att skadedjur inte finns/tar sig in i lokalen?
- Vad gör ni för att förebygga att inte skadedjur tar sig in i lokalen?
- Vad innehåller skadedjursavtalet?
- Är fällornas typ/antal/placering och kontrollfrekvens anpassad för verksamheten i anläggningen?

Krav vi ställer

Flugfälla klister: Vid förekomst avflugor eller flygande insekter

Mottfälla: När mjöl används storskaligt, t.ex. bageri, pizzeria.

Råttindikator: Butiker. När lokalen/avfallshanteringen ger en ökad risk för råttförekomst.

Om betesstationer finns ska verksamhetsutövaren veta var de är placerad och kontrollfrekvens (ingen generell dokumentations skyldighet).

Exempel på avvikelser:

- Verksamhetsutövaren kan ej redogöra för vad som görs för att förebygga skadedjur och vad som görs när skadedjur upptäcks.
- Man litar helt på att Anticimex eller liknande företag sköter allt kring skadedjursbekämpningen.
- Verksamheten saknar dokumentation över betesfällornas placering
- Ytterdörren står öppen in till köket, lagret.
- Fönster är otäta.
- Dörren är otät.
- Dörrar i direkt anslutning till lokal där oförpackade livsmedel bereds ska vara stängda annars nätdörr.
- Spår av eller förekomst av skadedjur.
- Avföring, lortar, gnagmärken bekräftar förekomst av möss/råttor. Svårt att se djuren.
- Insekt eller spinn/spår bekräftar mott och baggar.
- Flugor återfinns i lokalen.
- Svartmyror på golvet eller silverfiskar.

Ej avvikelser pga. brist på dokumentation.

Notering: Om rutinen är bristfällig eller inte följs kan skriftlig rutin vara att rekommendera.

TYP AV ANLÄGGNINGAR	UTRYMME ATT KONTROLLERA	FRÅGESTÄLLNINGAR/ SKADEDJUR
Samtliga objekt	Avfallshantering	Intervall rengöring soprum? Kartonger = bomaterial o skydd möss. Flugor.
Samtliga objekt	Golvbrunnar	Flugor
Samtliga objekt	Rör- och kabelgenomföringar	En mus behöver 5mm, en råtta behöver 1cm
Samtliga objekt	Kabelstegar i tak/innertak	Möss
Samtliga objekt	Bakom utrustning som alstrar värme t ex ugnar, diskmaskiner	Kackerlackor
Samtliga objekt	Utrustning svåra att rengöra och skrymslen för tillväxt.	Mott, baggar.
Samtliga objekt	Portar, dörrar	Fåglar, möss. Tätt? Disciplin att stänga dörrar?
Samtliga objekt	Lastkajer	Spill livsmedel? Avfall? Tätt?
Samtliga objekt	Lager	Rått/musspillning finns ofta i hörn.
Samtliga objekt	Myrdosor utlagda?	Har de koll på rengöringen? Myrdosor ska inte användas kontinuerligt, enbart vid problem.
Butiker	Pantrum	Skadedjur älskar söta drickabackar...
Butiker	Varuhyllor med torra mjölprodukter, müsli, flingor, gryner till kund	Mott, baggar. Bör finnas fallor i taket!
Butiker	Torra djurfoder	Mott, baggar. Bör finnas fallor i taket!
Butiker	Varuhyllor bakingredienser (marsipan, cocos, nötter)	Hur ser det ut under frontplåt vid golvet? Intervall för sällan städning?
Butiker, bensinmackar	Självplock lösgodis, nötter	Hur ser det ut under frontplåt vid golvet? Intervall för sällan städning?
Café, bagerier	Mjöl, chokladblandningar	Mott. Känn på undersida av bord/hylla som rullvagnar med säckar står under.

Lagrum:

Artikel 5 punkt 1 i förordning (EG) 852/2004

Livsmedelsföretagare skall inrätta, genomföra och upprätthålla ett eller flera permanenta förfaranden, grundande på HACCP-principerna

Artikel 4 punkt 3 B i förordning (EG) 852/2004

*Livsmedelsföretagare ska i förekommande fall vidta följande särskilda hygienåtgärder
b) Nödvändiga förfaranden för att uppfylla de mål som fastställts*

Bilaga II kap IX p 4 förordning (EG) nr 852/2004

”Adekvata förfaranden skall finnas för att bekämpa skadedjur. Adekvata förfaranden skall även finnas för att förhindra att tamdjur får tillträde till platser där livsmedel bereds, hanteras eller lagras (eller, om den behöriga myndigheten tillåter detta i särskilda fall, för att förhindra att sådant tillträde leder till kontaminering).”

Bilaga II kap 1 p 2 c) förordning (EG) nr 852/2004

”Lokalernas planering, utformning, konstruktion, placering och storlek skall möjliggöra god livsmedelshygien, vilket bland annat innebär skydd mot kontaminering och i synnerhet skadedjursbekämpning.”

Art 5.2 g) förordning (EG) nr 852/2004

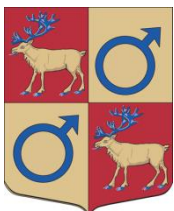
”upprätta dokumentation och journaler avpassade för livsmedelsföretagets storlek och art för att visa att de åtgärder som avses i a -f tillämpas effektivt”.

Bilaga II kap IX p 4 förordning (EG) nr 852/2004

”Adekvata förfaranden skall finnas för att bekämpa skadedjur.”

Bilaga II kap II p 1d)

”Om fönster är öppningsbara skall de, när det är nödvändigt, vara försedda med insektsnät som enkelt kan avlägsnas för rengöring.”

Miljö- och byggkontoret
Gällivare Kommun
982 81 Gällivare

Information om skadedjur

Sommaren är på ingång och då öppnar kaféer och restauranger sina uteserveringar. Matrester lockar ovälkomna djurbesök såsom råttor och duvor men även andra fåglar, som kan föra med sig smittsamma sjukdomar. Skräpiga uteserveringar är en självklar måltavla för skadedjur som är hungriga. Duvor och andra fåglar ser vi mest av på dagen, medan råttorna är mer skygga och kommer fram på kvällen/natten. Ett sätt att minska risken för ovälkomna besök är att hålla rent på sin uteservering och plocka undan maten/ tallrikar mm så fort som möjligt. Även brister i rutiner i varumottagning, förvaring av livsmedel, och sopor gynnar skadedjur. Att minska livsförutsättningarna för skadedjur är viktigt likaså ett fungerande skalskydd.

Vad är skadedjur?

Problem med skadedjur kan man tycka hör till svunna tider.

Bättre hygien och skadedjurssäkra byggnader har bidragit till att färre drabbas av den olägenhet som skadedjuren ställer till med. Trots detta är det många som drabbas av problem med skadedjur.

Det är antalet och på vilken plats djuren påträffas som avgör om de ska betraktas som skadedjur.

Djuren ska också innebära en skada eller olägenhet för hälsa och miljön. Förutom att skadedjuren vållar obehag och kan ge upphov till smittspridning, åstadkommer de ofta ekonomiska skador.

Bland skadedjuren märks ofta mjölbaggar, silverfiskar, pälsängar möss och råttor som angriper exempelvis livsmedel. Även getingbon och duvor kan vålla olägenhet och betraktas då som skadedjur.

Vem har ansvaret?

Enligt miljöbalken är det fastighetsägaren som ansvarar för den skada och olägenhet som uppstår till följd av skadedjursangrepp. Fastighetsägaren ska också förebygga och hindra att skadedjursproblem uppkommer. En sanering behöver inte innebära att man i första hand ska använda bekämpningsmedel utan istället använda fällor, förbättra städrutiner eller vidta andra hygienåtgärder.

När skadedjur upptäcks

Om man som hyresgäst i upptäcker skadedjur i en hyrd lokal ska man genast kontakta fastighetsägaren. Ofta finns det i trappuppgången ett anslag på vilken saneringsfirma som ska kontaktas och man kan då ringa dit direkt.

Ägare av enfamiljshus har själva ansvaret att vidta lämpliga åtgärder, exempelvis genom att anlita en saneringsfirma.

Ofta omfattar även villaförsäkringen sanering av skadedjur. Är det problem med skadedjur eller fåglar kan kontakt tas med skadedjurssaneringsföretag. Om man tror att skadedjuren härstammar från någon annan fastighet kan man ta kontakt med ägaren till denna.

Om olägenheten inte åtgärdas kan man vända sig till och miljöförvaltningen i kommunen. Förvaltningen gör då en bedömning och kan därefter komma att ställa krav på åtgärder som fastighetsägare ska vidta.

Läs mer om skadedjur hos [Socialstyrelsen](#)

Gnagare och smittspridning

Gnagare är den vanligast förekommande och mest artrika bland vilda däggdjur, dessutom lever de i nära kontakt med människan. Ett flertal gnagararter är opportunistiska, vilket betyder att de har en mycket hög fruktsamhet och de kan snabbt dra nytta av gynnsamma miljöförhållanden vilket leder till att antalet individer i en population kan öka väldigt snabbt.

Detta gör möss och råttor till plågsamma skadedjur som orsakar ekonomisk förlust genom gnagskador i byggnader, och globalt sett konkurrerar de med människan om födan och förstör stora mängder livsmedel.

Gnagarna är även smittspridare för ett antal sjukdomar som kan drabba människa så gnagarnas närvaro kan ge allvarliga konsekvenser för folkhälsan.

Bland zoonotiska sjukdomar (vilka kan drabba både människor och djur) är gnagare reservoarer för hela 46 % av zoonoserna.

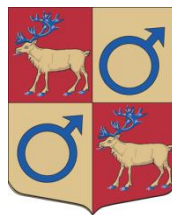
Eftersom många vilda gnagare lever nära inpå människan och gärna äter av vår föda, bildar de en viktig länk för smittor som cirkulerar mellan vilda ekosystem, husdjur och människor. Studier har visat att en ökning av antalet vilda gnagare direkt ökar antalet fall av infektionssjukdomar hos människor.

Under de senaste årtiondena har antalet sjukdomsfall kopplade till gnagare ökat i hela världen.

Exemplet smitta till människor via fåglar

Salmonellabakterier kan ge sjukdom hos människor liksom hos fåglar. Grundregeln är att tvätta händerna noga med tvål och vatten efter att ha hållit på med tallrikar m.m. som fåglar kommit i kontakt med osv.

Rengör inte redskap m.m. i kök eller där det riskerar att komma i kontakt med livsmedel.

Kontakta för mer information:

Gällivare kommun

Miljö- och byggkontoret

Väx. 0970- 18000

E- post: mobpost@kommun.gellivare.se

Bilaga 4

Checklista kommunsammanställning länsprojekt 2013, Norrbottens län

.....kommun.

Skickas in senast 22-07-2013, till: anna.stenberg@jokkmokk.se, alternativt Miljökontoret, Jokkmokks kommun, 962 85 Jokkmokk.

Fråga nr	Antal "Ja" svar	Antal "Nej" svar	Kommentarer till Ja/ Nej svar
1. Såg du skadedjur i lokalen eller direkt anslutning till den?	Antal ja:	Antal Nej:	
2. Finns det synliga spår av skadedjur?	Antal ja:	Antal Nej:	
3. Sluter väggar, portar, fönster och dörrar tätt?	Antal ja:	Antal Nej:	
4. Finns det avtal med någon skadedjurs-sanerare?	Antal ja:	Antal Nej:	
5. Hanteras avfall på ett sådant sätt att skadedjur och skadeinsekter inte får tillgång till det?	Antal ja:	Antal Nej:	
6. Är utomhusmiljön runt anläggningens byggnader anpassad för att hindra förekomst av skadedjur?	Antal ja:	Antal Nej:	
7. Finns rutin för avdukning av uteservering?	Antal ja:	Antal Nej:	
8. Uppmanas kunderna aktivt att inte mata in fåglar m.m.?	Antal ja:	Antal Nej:	
9. Känner du till att det finns smittspridnings risker med skadedjur ?	Antal ja:	Antal Nej:	
10. Vad gör du ifall de får in skadedjur i lokalen?		Kommentar:	
11. Hur bedömer du att skadedjursituationen är i området?		Kommentar:	

Forts. kommentarer:

Fortsätt på baksidan!